

УДК 631.164.23(477.53)

ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В АГРАРНИЙ СЕКТОР ПОЛТАВСЬКОГО РЕГІОНУ

М.В.Вацька, аспірант

Полтавська державна аграрна академія

У статті розглянуто проблеми й перешкоди на шляху залучення іноземних інвестицій в економіку Полтавського регіону та в аграрний сектор зокрема. Запропоновано основні шляхи їх подолання.

Ключові слова: іноземні інвестиції, механізм залучення, інвестиційний клімат, інвестиційна привабливість регіону.

Постановка проблеми. Забезпечення стійкого зростання економіки означає не тільки припинення спаду виробництва і подолання кризових явищ, а й вихід господарського комплексу регіону на режим стабільного соціально-економічного розвитку. Цього можна досягти шляхом підвищення конкурентоспроможності регіонального аграрно-виробничого комплексу, що, в свою чергу, передбачає розвиток ефективних виробництв, створення умов та стимулів для активізації інвестиційної діяльності.

Необхідність зростання ролі регіонального чинника спонукає до формування механізму управління локальними інвестиційними процесами, за допомогою якого регіон міг би концентрувати на своїй території інвестиції для вирішення важливих соціально-економічних проблем. У зв'язку з цим проблеми формування та оцінки інвестиційного клімату регіону та причини, що перешкоджають притоку інвестицій в аграрний сектор, мають на сьогодні особливу актуальність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему інвестиційного забезпечення аграрних підприємств досліджували такі видатні українські вчені-економісти, як П.Т. Саблук, В.Г. Андрійчук, М.Я. Дем'яненко, О.М. Могильний, В.П. Ситник та ін. Останнім часом зростає кількість публікацій з досліджуваної тематики, однак кризовий стан сучасних сільсько-

господарських підприємств та незначні обсяги інвестиційних надходжень в аграрний сектор вказують на те, що недостатньо уваги приділено створенню сприятливого інвестиційного „іміджу” країни взагалі та регіону зокрема.

Постановка завдання. Сукупність цих положень та інших проблем, пов'язаних з необхідністю інвестиційної підтримки сільськогосподарського виробництва, як основної умови виходу його з кризового стану, слугували підставою щодо обґрунтування мети даної статті та визначення її актуальності.

Результати досліджень. В умовах ринкової економіки провідна роль в регіональному стратегічному розвитку належить інвестиційній політиці, яка включає в себе: вибір джерел та методів фінансування інвестицій; побудову необхідної нормативно-правової бази функціонування ринку інвестицій; створення сприятливого інвестиційного клімату (рис. 1).

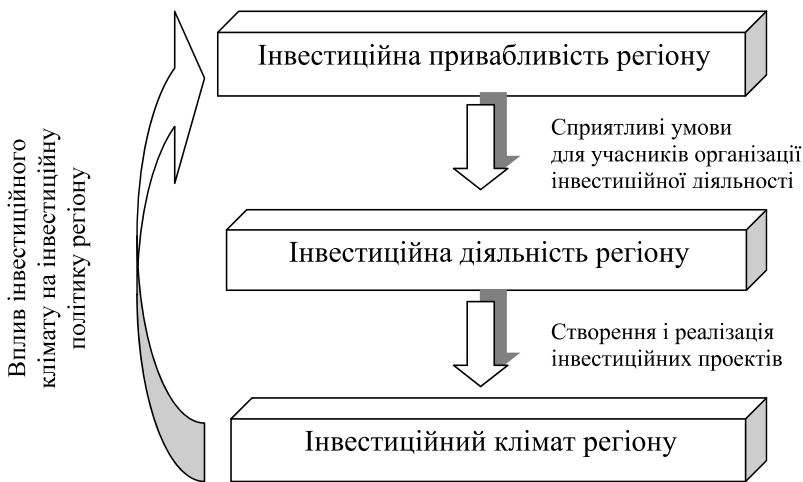

Рис. 1. Взаємозв'язок інвестиційної політики та інвестиційного клімату регіону

Під інвестиційним кліматом розуміють сукупність політичних, соціально-економічних, фінансових, соціально-

культурних, організаційно-правових та географічних факторів, які притаманні певній країні і визначають привабливість для іноземного інвестора [4].

Не є секретом, що сільське господарство представляє собою галузь із несприятливим інвестиційним кліматом. Невисока інвестиційна привабливість пояснюється специфікою сільського господарства: високою капіталомісткістю та порівняно низькою фондovіддачею, сезонністю виробництва та значною тривалістю виробничого циклу, залежністю від природнокліматичних умов, високою ризикованістю, повільним оборотом коштів, низьким рівнем технологічної оснащеності та рентабельності.

Таким чином, сучасні тенденції розвитку сільського господарства свідчать, що економічні умови господарювання проблемні і негативно впливають на процеси інвестування в АПК [2].

Важливе джерело формування інвестиційного потенціалу агропромислового комплексу регіону – кошти іноземних інвесторів. Доступ українських сільськогосподарських підприємств до ринку іноземних інвестицій дуже обмежений через несприятливий інвестиційний клімат.

Проаналізуємо стан залучення іноземних інвестицій в економіку Полтавського регіону (рис. 2).

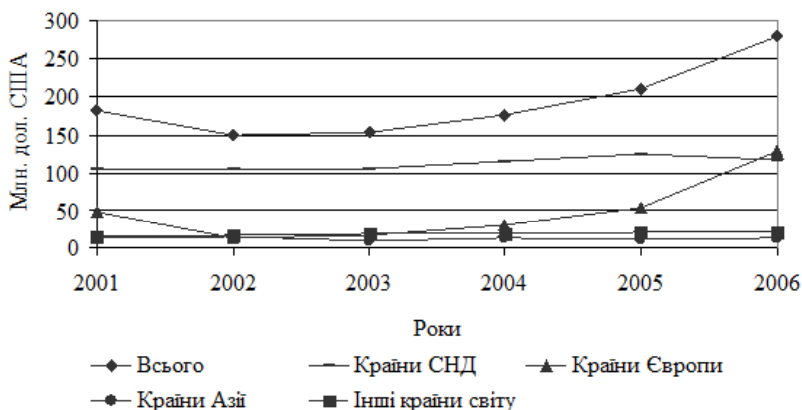

Рис. 2. Прямі іноземні інвестиції в економіку Полтавського регіону

Станом на 1 січня 2006 року в економіку Полтавського регіону від нерезидентів надійшло 279 млн доларів США. Інвестиції здійснювались переважно за рахунок грошових (30,5 млн дол. США) та майнових внесків (4,5 млн дол. США). Інвестиційно привабливим Полтавський регіон вважають 45 країн світу. Найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій надійшли від нерезидентів Російської Федерації (114,9 млн дол. США), Великобританії (61,6 млн дол. США), Нідерландів (25 млн. дол. США), Кіпру (11,7 млн дол. США), Сполучених Штатів Америки (7,8 млн дол. США), Німеччини (2 млн дол. США) [5].

Розглянемо обсяг і структуру іноземних інвестицій за галузями (табл. 1).

Таблиця 1

Обсяги іноземних інвестицій по Полтавському регіону в основні галузі економіки

Вид економічної діяльності	Обсяги інвестицій						2007 р. до 2005 р., %
	2005 р.		2006 р.		2007 р.		
	млн дол. США	питома вага,%	млн дол. США	питома вага,%	млн дол. США	питома вага,%	
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	2	0,7	8,3	2,7	7,0	1,9	3,5 р.
Промисловість	239,3	85,8	263,9	83,6	303,8	83,7	126,9
Будівництво	1,2	0,4	0,5	0,1	2,0	0,5	166,7
Торгівля	17,7	6,3	18,9	6,0	20,0	5,5	113,0
Транспорт та зв'язок	2	0,7	2,2	0,7	5,1	1,4	2,6 р.
Фінансова діяльність	6,5	2,3	10,4	3,0	10,6	2,9	1,6 р.
Операції з нерухомим майном	10,2	3,6	11,3	3,6	11,8	3,3	115,7

Проаналізувавши динаміку обсягів інвестицій у 2005-2007 рр. та їх структуру за галузями економіки, можна зробити висновок, що найбільшим попитом у інвесторів користуються такі галузі: промисловість – 303,8 млн дол. (83,7%), торгівля – 20 млн дол. (5,5%), операції з нерухомим майном – 11,8 млн дол. (3,3%). Іноземні інвестори надають перевагу тим га-

лузям, які приносять найшвидший і найбільший прибуток, і набагато менше вкладають в розвиток таких галузей, як сільське господарство. Інвесторів цікавить харчова промисловість і торгівля, в першу чергу тому, що тут швидший обіг коштів, і з приватизацією в цих галузях було менше проблем [1].

Рівень залучення інвестицій у сільське господарство, порівняно з іншими галузями, є одним із найнижчих, і це в той час, коли значення цієї галузі для економіки країни – найбільш вагоме. Адже питання забезпечення продовольчої безпеки країни стоїть на першому місці в низці невідкладних проблем економіки. У галузевій структурі АПК іноземні інвестиції переважно спрямовуються не безпосередньо в сільське господарство, а в харчову промисловість (12% станом на кінець 2007 року). Сільське господарство регіону одержує лише 1,9% інвестицій (табл. 1), що майже у 6 разів менше, ніж харчова промисловість.

Висновки. Для збільшення залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор Полтавського регіону слід проводити такі заходи:

- підвищення ефективності державного регулювання процесів іноземного інвестування на регіональному рівні;
- створення підприємств з пайовою участю іноземного капіталу (спільних підприємств);
- всебічна поінформованість учасників інвестиційної діяльності;
- забезпечення високих темпів економічного розвитку підприємництва;
- активна участь регіону в міжнародних виставках-ярмарках.

Так, в результаті залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор Полтавського регіону можна досягти:

- впровадження передових технологій, які б сприяли досягненню високої та стійкої конкурентоспроможності продукції АПК на регіональному, вітчизняному та світовому ринках;

- виробничо-технологічної модернізації сільського господарства, впровадження на сільськогосподарських підприємствах прогресивних ресурсозберігаючих та екологічно чистих технологій, підтримки реструктуризації виробництва та створення агробізнесових комплексів;
- забезпечення внутрішнього ринку сільськогосподарською продукцією, створення потужного експортоорієнтованого базису тощо.

В сучасних умовах кошти зарубіжних інвесторів стають основною рушійною силою, яка може вивести сільськогосподарське виробництво на якісно новий рівень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Валентієва О. В. Розвиток інвестиційного клімату в регіонах України / О. В. Валентієва, О. В. Онищенко // Регіональні перспективи. — 2003. — № 2-3. — С. 10—12.
2. Гуткевич С. А. Управление инвестиционным процессом в аграрной сфере : [монография] / С. А. Гуткевич — К. : ИАЭ УААН, 2000. — 266 с.
3. Інвестиції та будівельна діяльність у Полтавській області. Статистичний збірник за 2007 рік / За ред. В. І. Бакуми. — Полтава : Головне управління статистики у Полтавській області, 2008. — 84 с.
4. Інвестування : [навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни] / [А. А. Пересада, О. О. Смирнова, С. Д. Онікієнко, О. О. Ляхова] — К. : КНЕУ, 2001. — 251 с.
5. Статистичний щорічник Полтавської області за 2006 рік / За ред. П. Л. Бугайченка. — Полтава : Головне управління статистики у Полтавській області, 2007. — 433 с.
6. Сільське господарство області. Статистичний збірник за 2007 рік / За ред. В. Є. Русінова. — Полтава : Головне управління статистики у Полтавській області, 2008. — 270 с.